

nove avtoceste, je sedaj brez funkcije in zanemarjeno. Zato to področje namenimo rekreativnim in športnim dejavnostim, predvsem tistim, ki potrebujejo večje objekte. Lokacija je primerna zaradi sanacije razvrednotenega območja, bližine mesta in možnosti parkiranja.

Kopališču Žusterne se spremeni namembnost: iz bazenov, ki so ograjeni, tako da obala ni dostopna vsem, se uredi v mandrač s spremljajočim programom, vezanim na morje (čolnarna, sposojevalnica čolnov in kopališki objekt). Prisotnost morja v urbanem okolju se izkoristi za novo rabo morja, že urbanizirano področje pa zgosti tako, da se poveča stik prebivalcev z morjem in s tem zviša kvaliteta bivanja. Poleg Žusterne so pomoli in arhipelag plavajočih ploščadi namenjeni kopalcem, ki so zaradi rastišča pozejdonke pomaknjeni globlje v morje. Blizina Kopra in urbanizirano pobočje Žusterne narekujejo gostoto pomolov in ploščadi.

V soteski pri rtu Rex je predviden akvarij s potapljaškim centrom in restavracijo. Soteska je ozka in zaprta proti morju, zato je zaradi svoje bližine in hkrati vizualne oddaljenosti od obale primerna za vraščanje novih elementov. Center je zaradi svoje dejavnosti aktiven in zanimiv tudi zunaj sezone in ima lahko tudi izobraževalno vlogo. Objekti v soteski niso vidni z morja, čeprav so tik ob obali. Center je povezan z izolsko bolnico z gondolo. Na rtu Rex je v morju razgledišče z restavracijo, od koder je v obe smeri razgled po slovenski obali.

Ruda je s svojim zapuščenim peskokopom in industrijskimi obrati obsežna siva cona neposredno na obali, zato je smotno te dejavnosti umakniti, sanirati peskokop in vnesti nove vsebine, ki so vezane na morje in obalo. Na neurejeno pobočje zapuščenega peskokopa so lamelno po strmini postavljene stanovanjske stavbe. Ostalo območje Rude, ki je bil včasih klif, sedaj prekrivajo vodne površine in paviljoni.

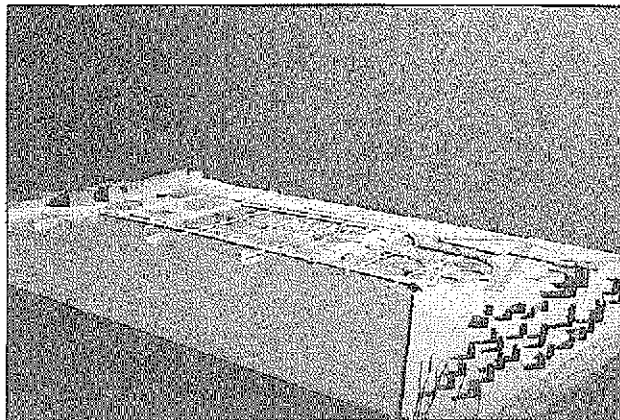
Vmesni prostori med poli so namenjeni različnim oblikam kopanja, ureditve obale so oblikovane glede na naravne danosti.

Božo Rozman

VODNI PARK BONIFIKA - UREDITEV OBALNEGA PASU MED KOPROM IN SEMEDELSKIM KANALOM

Obalni pas med Kopro in Smedelskim kanalom je del koprške Bonifike, ki bi ga lahko uvrstili med zanemarjene dele obalnega pasu. Pomen mu daje le peš pot po bivši Smedelski cesti, ki pa zaradi neprimerne opreme, prometnega režima, poletne vročine in občasnega poplavljanja ne ustreza značaju mestne obmorske promenade.

Območje obdelave sestavlja ozek pas močvirnatga terena, zaraslega s trstičjem in drugo samodejno vegeta-

Maketa ureditve vodnega parka na semedelski Bonifiki. Scale model of the Water Park's arrangement at Smedela Bonifika.

cijo na še nepozidanem delu Bonifike. Meje območja tvorijo na severu mestna tržnica, na jugu semedelski kanal, na vzhodu Ljubljanska cesta in na zahodu stara Smedelska cesta. Zaradi stalnega nasipavanja, s katerim se stihijsko rešuje pomanjkanje parkirnih površin v zaledju starega mesta, se postopoma spreminja sicer nekultivirana, vendar značilna mestna krajina v komunalno površino. S tem se spreminja identiteta odprtega prostora, ki nam še edini ohranja pogled na mestni obris in priča o otoškem izvoru Kopra.

Načrtovalska metoda temelji na urbani in krajinski analizi ožjega območja in stičnih območij ter varovanju naravne dediščine in renaturalizaciji razvrednotenih površin. Z ovrednotenjem še ohranjenih in virtuelnih kulturnih plasti, sedimentiranih na območju, so bila postavljena izhodišča za preurejanje.

Namen naloge je z vodnim parkom in obmorsko mestno promenado zaustaviti neprimerne posege in problematizirati nadaljnje nasipavanje Bonifike. Danes zapuščen in razvrednoten odprti prostor naj bi s preureditvijo postal aktiven del glavnega mestnega prostora in privlačna peš povezava med danes razločenimi predeli mesta.

Nova ureditev temelji na zamisli o vodnem parku, kjer bi bili poustvarjeni značilni zgodovinski nanosi v obliki časovnega sosledja, po katerem se je izoblikovala Bonifika: to so morje, soline, poljedelska kultura, močvirje in končno obmorska mestna promenada kot hrbenica novega mestnega parka.

Oblikovani so številni elementi vodnega parka.

Vode: obstoječi odvodni kanali in njihova geometrija so preurejeni v plitve bazene po sistemu solin. Bazeni programirano spreminjajo svojo podobo in s tem vtis na opazovalca z različnimi odsevi in zemeljskimi vzorci.

Rastlinje: ohranjena je avtohtona trstika kot prevladujoča rastlinska vrsta v kombinaciji z drugimi halofitnimi sestoji.

Lahke in nestabilne strukture: senčila in pergole iz posušene trstike nadomeščajo drevesno zasaditev. Razporeditev razglednih in vodnih stolpičev ter postajališč tvori omrežje točkovnih generatorjev v parku.

Nomadске ploščadi: akvarij, potujoča raziskovalna šola, manjši lokali, ... izoblikujejo dopolnilno omrežje programskih točk vzdolž promenade.

Osvetlitev: je točkovna, linijska, ploskovna, 3D, ognjemet, program nočnih svetlobnih učinkov, ... daje možnost za nočno podoživljanje stoječega in dinamičnega vodnega elementa vzdolž promenade in njeno nočno življenje.

Promet: kolesarski in peš promet bi bil speljan vzporedno po promenadi, tako da bi ponudili možnost tesnejšega stika z morjem, vodnih bazenov in trstičevja na drugi strani. Poti preko površin vodnega parka so speljane v vzdolžni in prečni smeri po dvignjenih brveh, s katerimi bi omogočili ambientalno drugačen in bolj zanimiv prehod obalnega pasu. Dvig brvi nad površino bi zagotovila večjo preglednost celotnega parka. Kolesarskemu in peš prometu, ki poteka po podhodu pod magistralno cesto do naselja Žusterna in Semeđala, bi ponudili alternativne možnosti z dodatnim podhodom in nadhodom. Vodni promet in spremljajoči komunalni privezi bi bili urejeni v podaljških prečnih poti parka na lesenih pomolih promenade.

Polona Filipič In Jana Kocbek

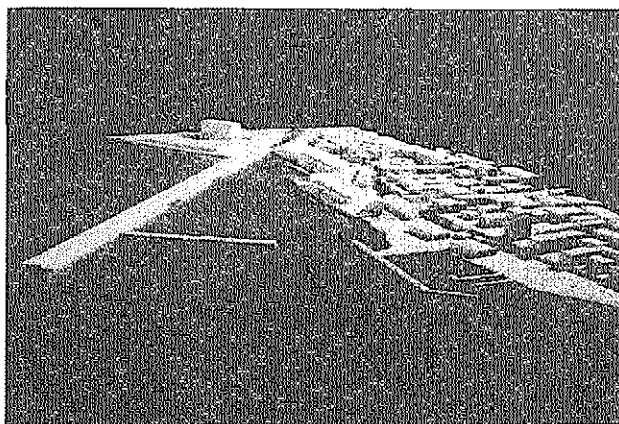
REVITALIZACIJA IN REURBANIZACIJA OBALNEGA PASU MESTA KOPER

Mesto Koper, ki je bilo za časa Beneške republike vrh Istre, je bilo prvotno otok. S koprni so ga povezali tako, da so nasipavali najprej cesto, potem pa vedno več okolice otoka, tako da je danes Koper le še mesto na obali. Sredozemsko morje sega s Koprskim zalivom najseverneje v Evropo. Luka je že v 18. stoletju prevzela dominantno vlogo na obali. Danes je razvidno, da je Luka mesto fizično zavzela in vizuelno razvrednotila. Del mesta, ki meji na Luko, je programsko in fizično ločen od starega mestnega jedra.

Rešitev tega problema ponuja mestna morfologija. Tangencialno na otok poteka ena izmed mestnih vpadnic, njena os, kot pomol podaljšana v morje, pa reši dva izmed koprskih prostorskih problemov, Luko in Škocjanski zatok. Luko prestavi ob nov odmaknjen pomol, mestu pa vrne del nekdanje obale, kjer ostanejo kakovostni objekti današnjih skladišč, ki naj jih naseli novi program.

Nov, tangencialni pomol je ločen na dva dela, luški in mestni. Mestni del služi za priveze barkam in je preko stopnišč povezan z morjem. Valobran varuje mandrač pred vplivi odprtega morja. Vzdolž pomola je speljan kanal do Škocjanskega zatoka. Tudi ta ločuje dva programa. Kjer so nekoč stale ograje in grobo

zarezale v prostor, je kanal širok in tako neprehođen, kjer pa se otok - mesto s svojo bližnjo okolico vizuelno povezuje, je kanal ožji. Poti, ki so bile sicer prekinjene, stečejo preko kanala, a z zaznavno spremembo v strukturi poti. Razmejitev oskrbuje Škocjanski zatok s svežo vodo in ga tako ohranja pri življenju. Mestna obala je podaljšana z mandračem, ki dopušča možnost približati se mestu s čolnom ali barko. Valobran jih varuje pred odprtim morjem. Stare karte mesta Koper, ko je še ležalo na otoku, prikazujejo, da je tu mandrač nekoč že bil. Obstoječa skeletna arhitektura in smiselna urbanistična postavitev ponujata programsko fleksibilnost. Programska in funkcionalna delitev, ki je izpeljana iz mestne zasnove, otoku vrne njegovo morje in mu omogoči, da znova postane enotno mesto. Klančine povezujejo nivojsko ločeno mesto in prej nasilno prekinjene poti stečejo do morja. Z odprtjem tega dela "otoka" promet steče po njegovem obodu. Ob morju je hitrost prometa omejena s smiselnimi urbanističnimi, krajinskimi in arhitekturnimi posegi. Višinska razlika tal ponuja možnost za parkiranje v brežini. Z odprtjem spodnjega dela daljše hiše prej nasilno prekinjeni trg steče do vode in jo vsaj mentalno poveže z mestnim robom. Tako velika modrina, sonce, čolni in ribe ne bodo le sanje otrok na drugi strani betonskega zidu. Obe hiši sta na delih, ki bi sicer zapirali poglede z roba mesta proti morju, odprti. Veliki bazen s slano vodo daje obali značaj urbanega kopališča. Različna nivoja obale in otoka sta povezana na dva načina. Staro mestno jedro se širi do vode po klančinah in preko trgov. Vse povezave so speljane v smeri voda - mesto. Hiše potekajo pravokotno na to smer vzdolž obale. Orientiranost in razgled na odprto morje dajeta tem hišam kvaliteto bivanja v enkratnem ambientu. Tlakovani trgi na mestnem delu obale so zasajeni z visokim drevjem po vsej svoji površini.

Prikaz predlaganih prostorskih posegov na severni obali mesta Koper.

Scheme of the proposed land-use intervention on the northern coast of Koper.